2021. október 7., csütörtök

P9_TA(2021)0418

Paul Rusesabagina ügye Ruandában

Az Európai Parlament 2021. október 7-i állásfoglalása Paul Rusesabagina ügyéről Ruandában (2021/2906(RSP))

(2022/C 132/15)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a Ruandáról szóló korábbi állásfoglalásaira és különösen a Ruandáról, Paul Rusesabagina ügyéről szóló, 2021. február 11-i állásfoglalására ([1]),

— tekintettel az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára,

— tekintettel a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányára, amelyet Ruanda 1975-ben ratifikált,

— tekintettel az Emberi Jogok és a Népek Jogainak Afrikai Chartájára,

— tekintettel az Afrikában a tisztességes eljáráshoz és a jogi segítséghez való jogra vonatkozó elvekre és iránymutatásokra,

— tekintettel a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmódok elleni ENSZ-egyezményre,

— tekintettel az ENSZ fogvatartottakkal való bánásmódra vonatkozó, 2015-ben felülvizsgált minimumszabályaira (a Nelson Mandela-szabályok),

— tekintettel az afrikai börtönkörülményekről szóló kampalai nyilatkozatra,

— tekintettel az ENSZ munkacsoportjának 2021. március 25-i, Ruandáról szóló időszakos egyetemes emberi jogi helyzetértékelésére,

— tekintettel a nemzetközi közösségnek a szabálytalanságokat és a ruandai tisztességes bírósági eljárások hiányát elítélő nyilatkozataira, többek között a belga kormány, az Egyesült Államok külügyminisztériuma és az Egyesült Királyság kormánya részéről,

— tekintettel az Európai Ügyvédi Kamara, az Amerikai Ügyvédi Kamara Emberi Jogi Központja és számos elismert emberi jogi szervezet nyilatkozataira,

— tekintettel a Cotonoui Megállapodásra,

— tekintettel Ruanda alkotmányára,

— tekintettel az ENSZ és az Emberi Jogok és a Népek Jogainak Afrikai Bizottsága eszközeire,

— tekintettel a konzuli kapcsolatokról szóló, 1963. évi bécsi egyezményre,

— tekintettel eljárási szabályzata 144. cikkének (5) bekezdésére és 132. cikkének (4) bekezdésére,

A. mivel 2021. szeptember 29-én Paul Rusesabagina emberi jogi aktivistát, belga állampolgárt és amerikai lakost a ruandai Legfelsőbb Bíróság nemzetközi és határokon átnyúló bűncselekményekkel foglalkozó tanácsa – a 2020. augusztus 31-én Kigaliban történt letartóztatását követően – 25 év börtönbüntetésre ítélte; mivel Paul Rusesabaginát kilenc terrorizmussal kapcsolatos vádpontban vádolták meg és vonták büntetőjogi felelősségre az ellenzéki politikai pártok koalíciójának és katonai szárnyának – a Demokratikus Átalakulásért/Nemzeti Felszabadítási Front (MRCD-FLN) – tulajdonított tevékenységekért;

([1]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2021)0055.

B. mivel Rusesabagina úr 2020. augusztusi letartóztatása önkényes volt, hamis ürüggyel történt, amely a Ruandának történő jogellenes átszállításával, erőszakos eltüntetésével és teljesen elszigetelt fogva tartásával járt; mivel letartóztatására nem nyújtottak be a 2019. évi ruandai büntetőeljárási törvénykönyv 37. cikkében foglalt követelményeknek megfelelő elfogatóparancsot, és a ruandai büntetőeljárási törvénykönyv 68. cikkével ellentétes módon nem nyújtottak be vádiratot az elítéléséig; mivel Rusesabagina úr több alkalommal nyilvánosan kijelentette, hogy a megtorlástól való félelem miatt nem térhet vissza szülőhazájába;

C. mivel Ruanda igazságügyi minisztere, Johnston Busingye elismerte, hogy kormánya szerepet játszott Rusesabagina úr 2020 augusztusában történt erőszakos eltüntetésében és átszállításában, a repülőút kifizetésében, valamint Rusesabagina úr tisztességes eljáráshoz való jogának megsértésében; mivel 2021. március 10-én a bíróság úgy határozott, hogy Rusesabagina úr Ruandába szállítása jogszerű volt, és nem történt emberrablás;

D. mivel az ítélethirdetéskor további bizonyítékokat jelentettek be – amelyeket a bíróság korábban nem hallgatott meg és a tárgyalás során sem terjesztettek elő – azzal az állítással kapcsolatban, hogy Rusesabagina úr pénzt gyűjtött az FLN fegyveres csoportja számára; mivel az idézett bizonyítékok egy része – Rusesabagina úr állítása szerint – kényszer hatására és ügyvéd hiányában kicsikart vallomásokból származik;

E. mivel a Rusesabaginát kezdetben képviselő ügyvédcsapatot nem ő választotta, és mivel megakadályozták a választott ügyvédeit – akikkel végül 2021 áprilisától léphetett kapcsolatba – hogy találkozhassanak vele, ami ellentétes a ruandai büntetőeljárási törvénykönyv 68. cikkével;

F. mivel Rusesabagina úr egészségi állapota a fogva tartása alatt rendkívül aggasztó, mivel ráktúlélő, illetve szív- és érrendszeri rendellenességben szenved; mivel ügyvédei szerint két rákszűrést is elmulasztott, és a börtönhatóságok megtagadták tőle a belga orvosa által felírt gyógyszerekhez való hozzáférést, ami mentális és fizikai szenvedést okozott neki, megsértve ezzel a ruandai alkotmány élethez való jogról, a testi épséghez való jogról és az embertelen vagy megalázó bánásmóddal szembeni védelemről szóló 12. és 14. cikkét;

G. mivel 2020 szeptemberében a ruandai hatóságok nem tájékoztatták a belga hatóságokat Rusesabagina letartóztatásáról a konzuli segítségnyújtásra vonatkozó nemzetközi jogban foglalt elvnek megfelelően; mivel a Ruandai Büntetés-végrehajtási Szolgálat (RCS) hozzáférhetett a Rusesabagina úr és az ügyvédei közötti kommunikációhoz és jogi dokumentumokhoz; mivel a belga külügyminiszter több szóbeli jegyzéket küldött ruandai kollégájának, amelyben kérte Rusesabagina úr jogainak tiszteletben tartását, de a ruandai kormány az összes kérést elutasította;

H. mivel 2021 júliusában arról számoltak be, hogy a ruandai hatóságok az NSO Group Pegasus kémprogramját potenciálisan több mint 3 500 aktivista, újságíró és politikus ellen vetették be; mivel a telefon igazságügyi szakértői elemzése szerint ezt a kémprogramot használták Carine Kanimba, Rusesabagina lánya telefonjának megfertőzésére is; mivel a ruandai hatóságok ezt tagadják;

I. mivel Ruanda aláírta a Cotonoui Megállapodást, amely kimondja, hogy az emberi jogok tiszteletben tartása az EU és az Afrikai, Karibi és Csendes-óceáni Államok Szervezete közötti együttműködés alapvető eleme; mivel a jogállamiság és az emberi jogok megerősítése a Ruandára vonatkozó uniós programok fő prioritási területei;

J. mivel az Afrikai Unió és az EU közötti második miniszteri találkozóra 2021. október 25–26-án kerül sor Kigaliban;

1. emlékezteti a ruandai kormányt, hogy kötelezettséget vállalt az alapvető szabadságok garantálására, ideértve az igazságszolgáltatáshoz és a tisztességes eljáráshoz való jogot, ahogyan arról az emberi jogok és a népek jogainak afrikai chartája és más nemzetközi és regionális emberi jogi eszközök is rendelkeznek, többek között a Cotonoui Megállapodás, és különösen annak 8. és 96. cikke;

2. hangsúlyozza, hogy Ruandának meg kell védenie az igazságszolgáltatás függetlenségét, és azt fenn kell tartania alkotmányában és jogszabályaiban, mivel minden kormányzati és egyéb intézmény köteles tiszteletben tartani az igazságszolgáltatás függetlenségét;

3. emlékeztet arra, hogy bármely gyanúsított másik országba történő kiadatására csak független kiadatási eljárás keretében kerülhet sor a kiadatási kérelem jogszerűségének garantálása és annak biztosítása érdekében, hogy a gyanúsított tisztességes eljáráshoz való joga teljes mértékben biztosított legyen a kérelmező országban;

4. ezért határozottan elítéli Paul Rusesabagina jogellenes letartóztatását, fogva tartását és elítélését, amely sérti a nemzetközi és ruandai jogot; úgy véli, hogy Paul Rusesabagina esete példásan szemlélteti az emberi jogok ruandai megsértését, és megkérdőjelezi az ítélet igazságosságát, amely a jelentések szerint nem biztosította a tisztességes eljárás garanciáit a képviseletre, a meghallgatáshoz való jogra és az ártatlanság vélelmére vonatkozó bevált nemzetközi gyakorlatokkal összhangban;

5. felszólít Rusesabagina úr humanitárius okokból történő azonnali szabadon bocsátására és hazatelepítésére bűnösségének vagy ártatlanságának sérelme nélkül; kéri, hogy az EU ruandai küldöttsége és a tagállamok diplomáciai képviseletei határozottan közvetítsék ezt a kérést a ruandai hatóságokkal folytatott eszmecseréik során;

6. felszólítja a ruandai kormányt, hogy minden körülmények között garantálja Rusesabagina testi és lelki épségét, és tegye lehetővé számára, hogy szokásos gyógyszereit szedhesse; ragaszkodik ahhoz, hogy a ruandai kormány tartsa tiszteletben a belga kormány azon jogát, hogy konzuli segítséget nyújtson Rusesabagina úrnak az egészsége és a védelemhez való megfelelő hozzáférésének biztosítása érdekében;

7. elítéli az általános emberi jogi helyzetet Ruandában, és különösen a másként gondolkodók célzott üldözését; elítéli a politikai indíttatású pereket és a politikai ellenfelek üldözését; sürgeti a ruandai hatóságokat, hogy biztosítsák a hatalmi ágak szétválasztását, különösen az igazságszolgáltatás függetlenségét;

8. felhívja az Európai Külügyi Szolgálatot, a Bizottságot és az EU emberi jogi különleges képviselőjét, hogy a Cotonoui Megállapodás 8. cikke keretében a legmagasabb szinten erősítsék meg a Ruandával folytatott emberi jogi párbeszédet annak biztosítása érdekében, hogy az ország betartsa kétoldalú és nemzetközi kötelezettségvállalásait; hangsúlyozza, hogy a Ruandában folyó nemzetközi fejlesztési munkával összefüggésben sokkal nagyobb hangsúlyt kell fektetni az emberi jogokra, a jogállamiságra, valamint az átlátható és reagálni képes kormányzásra;

9. kéri a Bizottságot, hogy kritikusan vizsgálja felül a ruandai kormánynak és állami intézményeknek nyújtott uniós támogatást annak biztosítása érdekében, hogy az teljes mértékben előmozdítsa az emberi jogokat, és ne gyakoroljon negatív hatást a véleménynyilvánítás és az egyesülés szabadságára, a politikai pluralizmusra, a jogállamiság tiszteletben tartására és a független civil társadalomra;

10. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, az Európai Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, az Európai Unió emberi jogokkal foglalkozó különleges képviselőjének, a Ruandai Köztársaság elnökének, a ruandai parlament elnökének, valamint az Afrikai Uniónak és intézményeinek.